

Preses relīze

Luksemburgā, 2020. gada 14. jūlijā

REACT-EU atvесеļošanas finansējums: zināma pretruna starp atbalsta ātru sniegšanu, no vienas puses, un izmaksu lietderību, no otras puses, norāda revidenti

Eiropas Komisijas *REACT-EU* priekšlikumā ir paredzēts palielināt ES dalībvalstīm piešķirto kohēzijas finansējumu par 58 miljardiem EUR, lai investīcijas mobilizētu un finansiālo atbalstu koncentrētu izšķirošajos pirmajos atvесеļošanas gados pēc Covid-19 pandēmijas. Šodien publicētajā atzinumā Eiropas Revīzijas palāta (ERP) norāda, ka rodas saspīlējums starp priekšlikuma mērķi sniegt papildu finansējumu pēc iespējas ātri, no vienas puses, un mērķi to darīt pieejamu tur, kur tas visvairāk vajadzīgs un dos maksimālu ietekmi, no otras puses. Revidenti arī brīdina, ka krīzes situācijas reaģēšanas mehānismiem, ko Komisija ierosina nākamā septiņu gadu budžeta laikā, trūkst noteikumu, kas veicinātu ES līdzekļu pareizu finanšu pārvaldību.

ES ir ierosinājusi 750 miljardus EUR vērtu paketi *Next Generation EU*, ar ko atbalstīt dalībvalstis centienos mazināt pandēmijas sociālās un ekonomiskās sekas un atsākt ilgtspējīgu attīstību. Daļa no šīs paketes ir iniciatīva "Atvесеļošanas palīdzība kohēzijai un Eiropas teritorijām" (*Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe* jeb *REACT-EU*), kas kalpos par pamatu ES atlabšanai 2020.–2022. gadā. Turklāt Komisija ir ierosinājusi arī jaunus noteikumus attiecībā uz Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondiem) 2021.–2027. gada budžeta periodā ar mērķi ieviest mehānismus, ko var ātri piemērot, ja turpmākajos gados notiktu vēl citi satricinājumi. Revidenti novērtēja abus šos priekšlikumus.

"Pēc Covid-19 uzliesmojuma Komisija veica vairākus pasākumus, tostarp strauji mobilizēja papildu līdzekļus un ierosināja jaunus finansēšanas noteikumus," sacīja par šo atzinumu atbildīgā ERP locekle Iliana Ivanova. "Šie pasākumi ir vērtējami pozitīvi, taču, lai tie būtu efektīvi, ir vajadzīga laba koordinācija kā ES, tā valstu līmenī."

Revidenti atzinīgi vērtē Komisijas saprātīgo un pragmatisko priekšlikumu *REACT-EU* finansējuma administrēšanai izmantot jau dalībvalstīs esošās ESI fondu struktūras. Tomēr, piemērojot priekšlikumu, dalībvalstu ziņā būtu izlemt, kā papildu līdzekļus izlietot, un nav sniegta sīkāka informācija, kā papildu līdzekļus koordinēs ar citiem ES instrumentiem un valstu shēmām. Tas rada risku, ka ES atbalsts varētu būt sadrumstalots vai dubults. Turklāt dalībvalstīm būs

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto atzinumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

jāuzņemas saistības par papildu finansējumu (t. i., tam būs jānorāda konkrēts mērķis) līdz 2022. gadam, un tas radīs papildu spiedienu uz dalībvalstu spēju līdzekļus izlietot pareizi un racionāli, tātad pastāv risks, ka, līdzekļus cenšoties izlietot strauji, apguve būs svarīgāka par izmaksu lietderības apsvērumiem, proti, būs aktuāls “izmanto vai zaudē” noteikums, kā arī rodas augstāks pārkāpumu un krāpšanas risks. Šis risks īpaši attiecas uz dalībvalstīm, kuras pandēmija varētu skart vismagāk, bet kurās ir zemāki apguves rādītāji. Vēl revidenti uzsver, ka jaunā metode, pēc kuras paredzēts piešķirt finansējumu dalībvalstīm, varētu izkropļot aprēķina rezultātu, jo, iespējams, nav pietiekami novērtēti bezdarba skaitļi.

Mērķis ierosinātajiem grozījumiem kopīgajos noteikumos, ar ko reglamentē ESI fondu izlietošanu 2021.–2027. gadā, ir nostiprināt ES spēju reaģēt uz ārkārtējiem un neparastiem apstākļiem. Šie noteikumi attiektos uz jebkuru stāvokli, ko Padome atzīst par krīzes stāvokli, un Komisijai uz laiku būtu tiesības reaģēt ātrāk, pieņemot “īstenošanas lēmumus”. Tomēr Komisijas priekšlikumā nav noteikts, kad beigtos Komisijas pagaidu pilnvaras. Tāpat nav noteikti vairāki aspekti, kas veicina pareizu finanšu pārvaldību, piemēram, kā mazināt liekās palīdzības risku (t. i., risku, ka tiek finansēti projekti, kuri tiktu pabeigti arī bez palīdzības) gadījumos, kad projektus apstiprina ar atpakaļejošu datumu. Tāpēc Komisijai var nākties pieņemt papildu noteikumus attiecībā uz konkrētiem krīzes stāvokļiem, kad tie radīsies. Vienlaikus pozitīvi vērtējams tas, ka priekšlikumā ietverti uzlaboti noteikumi attiecībā uz izsekošanu ārkārtas finansējumam, un tas ir pirmais solis lielākas pārredzamības virzienā.

Piezīmes izdevējiem

2020.–2022. gada periodam Komisija ierosina piešķirt papildu 58 272 800 000 EUR pašreizējās cenās.

ERP Atzinums Nr. 4/2020 par ierosināto *REACT-EU* regulu un Kopīgo noteikumu regulu, ko piemēro ESI fondiem, pašlaik ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) angļu valodā. Drīzumā tiks pievienotas pārējo valodu versijas. Eiropas Parlaments un Padome lūdza sniegt atzinumu par katru no abiem priekšlikumiem saskaņā ar Līgumu par ES darbību. Lai atbilde būtu ātrāka, ERP publicē šos atzinumus vienā dokumentā.

ERP sekmē ES finanšu pārvaldības uzlabošanu, publicējot atzinumus par priekšlikumiem jauniem vai pārskatītiem tiesību aktiem ar finanšu ietekmi. Atzinumus savā darbā izmanto likumdevējas iestādes — Eiropas Parlaments un Padome. 2019. gadā revidenti publicēja “[Piezīmju kopsavilkumu](#)” attiecībā uz Komisijas 2018. gada priekšlikumiem nākamajai DFS. Revidenti 2020. gada aprīlī publicēja [atzinumu](#) par priekšlikumu atļaut ārkārtas elastību ESI fondu izmantošanā Covid-19 krīzes dēļ, un drīzumā sekos citi ar Covid-19 saistīti atzinumi. Informāciju par pasākumiem, ko ERP ir veikusi, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, var aplūkot [šajā saitē](#).

Saistībā ar šo atzinumu preses pārstāvjus lūdzam sazināties ar Damijan Fišer – E-pasts: damijan.fiser@eca.europa.eu Tālr.: (+352) 4398 45 510 / Mob. tālr.: (+352) 621 55 22 24